ל ב מיי שם הלי כג: לא ג מיי פ"ה מהלי תפלה הלכה יג:

לב ד מיי׳ שם הלי יג ופ"ו מהלי עכו"ם הלכה ו:

לג ה מיי פ"ג מהלי

ביאת מקדש הל' כד:

מוסף רש"י

ונתתי משכני בתוככם.

וכשנאמר מקרא זה כבר הוקם המשכן, שהרי

בתורת כהנים נכתב וכל

סותו הספר בחהר מועד נאמר כדכתיב (ויקרא א) וידבר ה' אליו מאהל מועד,

ועל איזה משכן היה מבטיחן עוד אם לא על

סממלם (נורוריו ר.).

רר:). ארצה, משמע כולו

ל) [בעירובין פרש"י באופן אחר היותר מבואר], ס"ל [שייך לעיל במשנה יד:], ו) כמו אלא י"ל. רש"ל.

תורה אור השלם 1. כַּל הַנֹגֵע בַמֵת בַּנָפַשׁ בְּרַ הְנְגַעְ בְּמֵת בְּנָבְשׁ יְתְיַחָשְׁא אַת מִשְׁכְּן יְיִ יְתְיַחָשְׁא אַת מִשְׁכְּן יִי הַהוּא מִישְׂרָאַל כִּי מַי נְדָה לֹא זֹרְק עָלְיו טְמֵא יְהָיָה עוד טְמַאָאָהוֹ בוּ: במדבר יט יג

יְתְחַטָּא וְנְבְרְתָה הַנָּפָשׁ הַהוֹא מִתּוֹךְ הַקְּהָל כִּי אֶת מִקְדָשׁ יְיָ טִמֵּא מֵי נִדָּה לֹא זֹרַק עַלַיו טָמֵא הוא: במדבר יט כ 3. וְנְתַתִּי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹרְכֶם וְלֹא תִגְעַל נפשי אתכם:

ַנְבְשִּי אֶוְנְבֶּם. ויקרא כו יא 4. וְנָסְעוּ הַקְּהָתִים נִשְּׁאֵי הַמִּשְׁכָּן עַד בּאָם:

אוֹתְךּ אַת תַּבְנִית הַפִּשְׁבְּן וְאַת תַּבְנִית כָּל כֵּלְיוֹ וְכֵן וְאֵת תַּבְנִית כָּל כֵּלְיוֹ וְכֵן שמות כה ט ַתְּבֶשה. 7. וְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רֹאִים בְּרֶדֶת הָאֵשׁ וּכְבוֹד יְיָ עַל הַבְּיִת וַיִּבְרְעוּ אַפִּיִם אַרְצָה עַל הָרְצְפָה וַיִּשְׁתַּחֵוּ וְהֹוֹדוֹת לִיִיָּ כִּי טוב כי לעולם חסדו:

8. וַתִּלֶּד בַּת שֵׁבַע אַפַּיִם אֶרֶץ וַתִּשְׁתַחוּ לַמֶּלֶךְ וַתֹּאמֶר יְחִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דְּוַד לְעֹלֶם:

מלכים א א לא התפלה והתחנה הזאת ַטּיְנָבּקָּדוּ וְתַּיְּנִיתְּיָּרְּדּ קָם מִלְפְנֵי מִוְבָּח יְיָ מִבְּרֹע עַל בִּרְבָּיוּ וְכַפָּיוּ פְּרֻשׁוֹת הַשָּׁמַיִם: מלכים אחנד הַשְּׁמָיִם: מלכים אח נד 10. וְיְטַפָּר אֶל אָבִיוּ וְאֶל אָחָיוּ וְיִּגְעַר בּוֹ אָבִיוּ וַיֹּאמֶר לוֹ מָה הַחֲלוֹם הַנָּה אֲשֶׁר חָלְמְתָּ הֲבוֹא נָבוֹא אָנִי וְאָמָּךְ וְאַחָיּךְ להשתחות לר ארצה:

הגהות הב"ח

(ה) גם' מכדי משכן. נ"ב מ"ח מכדי משכן חיקרי מקדש ומקדש איקרי משכן תרי קראי למה לי אם אינו ענין לטומאה שבחוץ תנהו ענין לטומאה שבפנים ענין לעולם חסדו וחד אמר כמו

שלמורה. מימה אמאי לא קתני שמים שהן שש דהא **טומאה בטורה מנון.** מי שנטמא בטורה מנון דמיחייב הא לא קרינא ולא יטמאו את מחניהם (במדבר ה) שכבר טימא: שבחוץ כוֹ. שנטמח מבחוץ: קדושת עולם. שחין אחריה היתר במות [זבחים קיב:]: השכחן מקדש דחיקרי משכן כו'. כדמפרש לקמן: ונחחי משכני

בתוככם. די כל הניתן בתוככם קרי משכן: ההוא בארון כתיב. שהיו הקהתים נושחין את הארון והשולחן והמנורה והמזבחות שהם דברים המקודשים: לא שנו. דבהשתחויה כל דהו אפי׳ לא שהה בה כדי השתחויה חייב: אלא שהשתחוה כלפי פנים. ללד מערב: אבל השחחווה כלפי חוד. למורח אין זו השתחויה ואי שהה כדי השתחואה מיחייב משום שהייה ואי לא לא: והכי קאמר השתחווה כלפי פנים. כל דהו או שלא השתחוה ושהה כדי שיעור חיוב השתחואה דהנך כלפי חוץ דבעי שיעור חיוב: ארלה. משמע לשון שיטוח: למלקות. אם התרו בו שלא לעמוד ועמד פחות מכדי שהייה:

אומר יאת משכן ה' ממא וכתוב אחד אומר יבי את מקדש ה' ממא (אם אינו ענין 2 לטומאה שבחוץ תנהו ענין לטומאה שבפנים) וקראי מיתרי הא מיצרך צריכי דתניא ר' אלעזר אומר אם נאמר משכן למה נאמר מקדש ואם נאמר מקדש למה נאמר משכן אילו נאמר משכן ולא נאמר מקדש הייתי אומר על משכן יהא חייב שהרי משוח בשמן המשחה ועל מקדש לא יהא חייב ואם נאמר מקדש ולא נאמר משכן הייתי אומר על מקדש יְהא חייב שהרי קדושתו קדושת עולם ועל משכן לא יהא חייב לכך נאמר משכן לכך נאמר מקדש

נטמא בעזרה ונעלמה ממנו טומאה וכו':

מומאה בעזרה מנלן א"ר אלעזר כתוב אחד

רבי אלעזר הכי קא קשיא ליה 🕪 מכדי בשכן איקרי מקדש ומקדש איקרי בתוככם אלא משכן דאיקרי מחדי מחדי מחדי משכן משכן ומקרש במדברי מקדש לי מקדש למה לי שמע מינה תרתי בשלמא מקדש איקרי משכן דכתיב יונתתי ושכנת בתוכם משכן דאיקרי משכן בתוכם אלא משכן דאיקרי מחדש מולי שולימיי מדברים אלא משכן דאיקרי מחדש מולי שולימיי הקהתים נושאי המקדש ההוא בארון כתיב אלא מהכא יועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וכתיב יככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן: והשתחוה או ששהה כדי השתחואה: אמר רבא לא שנו אלא שהשתחוה כלפי פנים אבל השתחוה כלפי חוץ שהה אין לא שהה לא איכא דמתני לה אסיפא או ששהה בכדי השתחואה מכלל דהשתחואה גופה בעיא שהייה אמר רבא "לא שנו אלא שהשתחוה כלפי חוץ אבל כלפי פנים אע"ג דלא שהה והכי קאמר השתחוה כלפי פנים או ששהה כדי השתחואה בהך השתחואה דכלפי חוץ חייב היכי דמי השתחואה דאית בה שהייה והיכי דמי השתחואה דלית בה שהייה דלית בה שהייה זו כריעה בעלמא היא דאית בה שהייה פישוט ידים ורגלים וכמה שיעור שהייה פליגי בה ר' יצחק בר נחמני וחד דעימיה ומנו רבי שמעון בן פזי ואמרי לה ר"ש בן פזי וחד דעימיה ומנו ר' יצחק בר נחמני ואמרי לה ר"ש בר נחמני חד אמר כמימריה דהאי פסוקא (יי וחד אמר יכמויכרעו לסיפא יוכל בני ישראל רואים ברדת האש וכבוד ה' על הבית ויכרעו אפים ארצה על הרצפה וישתחוו והודות לה' כי מוב כי לעולם חסדו "ת"ר יקידה על אפים וכן הוא אומר יותקד בת שבע אפים ארץ כריעה על ברכים וכן הוא אומר ºמכרוע על ברכיו השתחואה זו פישוט ידים ורגלים וכן ש אומר יהבוא נבוא אני ואמך ואחיך להשתחות לך ארצה: בעי רבא יצריך שהייה למלקות או אין צריך שהייה למלקות לקרבן גמירי שהייה למלקות לא גמירי שהייה

ותימה דבפרק קמא דחולין (דף כד. ושם) גבי לוים בשנים דרשינן יכול אף שילה ובית עולמים כך חלמוד לומר לעבוד עבודה עבודה וגו׳ לא אמרינן אלא בזמן שהעבודה בכתף אלמא אי לאו קרא הוה גמרינן מהדדי ובריש עירובין (דף ב. ושם) גבי שלמים ששחטן קודם פתיחת דלתות ההיכל פסולין שנאמר ושחטו פתח אהל מועד נפקא לן היכל מדאיקרי משכן מקדש ומקדש משכן ושמא קים ליה להש"ס בעירובין ובחולין שיש אהל מועד מיותר ובחולין כי ממעט שילה ובית עולמים מוקמינן ליה לדרשה אחרינא ומיהו קשה כיון דמקדש איקרי משכן ומשכן איקרי מקדש אמאי לא ידעינן שפיר בכל דוכתא תרוייהו מחד קרא כמו חיה ובהמה שזו בכלל זו ורבינו חיים כהן היה מחלק דדבר שאינו תלוי בקדושת מקום כההיא דעירובין ובחולין התם סגי בחד קרא לשניהם אבל בשמעתין דתלוי בקדושת מקום לא גמרי מהדדי מטעמא דמפרש ר' אלעזר וכן בהנהו דיומא דנעשים בפנים הוי בקדושת מקום ושילוח שעיר המדבר בא מכלל חבירו שנעשה בפנים וכן ההיא דסוטה דלריך קרקע המשכן ואית דל"ג הכא ליכתב או אידי ואידי מקדש וכו׳ אלא גרסי מכדי מקדש איקרי משכן ומשכן איקרי מקדש מקדש ומשכן למה לי וקשה דא"כ כ' אלעזר אמורא חולק על רבי אלעזר חנא דרבי אלעזר קאמר בהדיא דלא גמרינן מהדדי ואמר הר"ר שלמה מדרוי"ש דלר' אלעזר נמי אית ליה דגמירי מהדדי משום דמשכן איקרי מקדש ומקדש איקרי משכן וה"פ דמילתא אם נאמר מקדש למה נאמר משכן כלומר כיון דאינטריך למיכתב תרוייהו משום טומאה שבפנים כדקאמר ר' אלעזר אמאי שני קרא בדיבורא ליכתיב או תרוייהו משכן או תרוייהו מקדש ומשני אילו נאמר מקדש בתרוייהו הייתי אומר דלהכי איכתיב קרא תניינא למעוטי משכן דלא נימא משכן איקרי מקדש וחייב ולא לטומאה שבפנים וכן אי הוה כחיב משכן בתרוייהו ה"א דאמא למעוטי מקדש להכי כחוב משכן ומקדש והשתא בחד קרא סגי והוה ידעינן תרוייהו מדמקדש איקרי משכן אלא ע"כ אתא חד קרא לטומאה שבפנים וקשה מכל הנהו שהבאתי שמצריך תרי קראי ובההיא דסוטה ל"ג בקונטרס נוב וגבעון לפי שלא היו סוטות שותות שם כדמוכח בפרק בתרא דובחים (דף קיב.) וא"ת מ"ש דגבי המדבר המדברה מלריך לרבות נוב וגבעון טפי מבהנך 10 וי"ל משום דבההוא עניינא כחיב כפורת והזה אל הכפרת דמשתעי בארון ובנוב ובגבעון לא היה ארון אבל קשיא לריב"א הא גבי מעלה עשן נמי כתיב כפרת ונראה לו דגבי שילוח שעיר המדבר כחיב שילוח מחנה ולכך אינטריך ריבוי דאפשר דאין קדושת מחנות בנוב וגבעון כיון שהוחרו הבמות: קידה על אפים. חימה השתחואה נמי אשכחן על אפים דכתיב (בראשים מח) ויולא יוסף אותם מעם ברכיו וישתחו לאפיו ארלה (ישעיה מט) אפים ארך ישתחוו לך (במדבר כב) ויקוד וישתחו לאפיו וי"ל דמגמרא אית לן קידה על אפים ומייתי דאשכחן נמי בקרא הכי:

מלרכינן קרא בגמרא לטומאה שבפנים ויש לומר דמתני׳ לא איירי אלא בטומאה שבחוץ: בוה"בו, מהא דגמירי לקמן שיעור שהייה לא שמעינן לא מלקות ולא כרת דה"א איסורא

בעלמא הוא דאיכא: תנהר ענין למומאה שבפנים. וא״ת עונש שמעינן אזהרה מנין ויש לומר מולא יטמאו את מחניהם (במדבר ה) דמשמע אפי׳ נטמא בפנים ולא כמו שפירש בקונטרס דולה יטמאו משמע שנטמא בחוץ ולא נטמא בעזרה דאותו כבר טימא ומיהו מעיקרא דבעי מנהני מילי משום דכיון דאכתי לא מייתר האי קרא לית לן לאוקומה לא יטמאו אלא בנטמא מבחוץ דאשכחן דהזהיר בו הכתוב במקום אחר דכתיב (ויקרא יב) ואל המקדש לא תבא ועוד נראה דמעיקרא לא בעי כלל אלא לענין כרת אבל אוהרה פשיטא ליה דאיכא דלא יטמאו משמע דנטמא בפנים דהא כתיב (במדבר ה) וישלחו מן המחנה אבל קרא דכרת משמע דאיירי באותו שראוי להתחטא קודם שיטמא משכן: כדושה קדושה עולם. פירש בקונטרס שאין אחריה היתר במות וקשה דא"כ תפשוט מהכא דסבר רבי אליעזר דקידשה לעתיד לבא ולספרים דגרסי נמי רבי אלעזר תקשה דבפרק קמא דחולין (דף ו.) אמר אישתמיטתיה דאמר ר' שמעון בן אליקים משום רבי אלעזר בן שמוע קדושה ראשונה וכו׳ ולה קידשה לעתיד לבה ויש לפרש קדושת עולם שהאריכו בקדושה יותר ח"נ לפי שחין רחוי לחזור ולקדש אלא באותו מקום קרי ליה קדושת עולם: אך אידי ואידי מקדש או אידי ואידי משכן. משמע הכא דאף על גב דמקדש איקרי משכן לא גמרי מהדדי אי לאו דכתיבי קראי יתירי וכן בסוטה בפרק היה מביא (דף טו. ושם) דמלריך התם קרא לרצות שילה ובית עולמים וכן בפרק שני שעירים (יומא סו:) מדבר המדברה לרבות נוב וגבעון ושילה ובית עולמים ובפרק טרף בקלפי (שם דף מד. ושם) גבי וכל אדם לא יהיה באהל מועד ובפרק הוליאו לו (שם דף נג.) גבי מעלה עשן

שטוח ארלה (שם) לשון משתטח משמע (ברכות רבינו חננאל מתני' נטמא בעזרה ונעלמה ממנו הטומאה בעזרה ושהה שם חייב מדכתיב את מקדש ה' טמא וכתיב נמי את משכן ה' טמא. אם אינו עניז האי קרא דכתיב טמא כשנטמא בחוץ דהא שבפנים. דהא תרוייהו משכן ומקדש אקרו. משכן שנאמר ונתתי י משכני בתוככם. ותרוייהו אקרו מקדש שנאמר ועשו את תבנית המשכן שמעת מינה תרתי. ש"מ דאע"ג רמשכן נמשח ומקדש לא נמשח. ומקדש קדושתו קדושת עולם ומשכן לאו קדושתו קדושת עולם לענין טומאה שניהן שוין. וש"מ כשם שחייבין בטומאה בחוץ כך חייבין בטומאה שבפנים. וארון נמי אקרי מקדש שנאמר ונסעו -י. הקהתים נושאי המקדש: תקחונים נושאי חמקוש. **פיםקא** השתחוה או שהה כדי השתחויה. אמר רבא לא שנו אלא בהשתחויה כלפי חוץ אבל בהשתחויה כלפי שהייה זו היא כריעה בלבד. אבל פישוט ידים שיעור זו השהייה חד אמר כשיעור קריאת זה הפסוק כולו וכל בני ישראל רואין ברדת האש ישואל וואין בוזונ האש וכבוד ה' על הבית ויכרעו אפים ארצה על הרצפה יישתחו להודות לה' כי טוב כי לעולם חסדו. וחד אמר כשיעור קריאתו מז ויכרעו אפים ארצה מן ויכרעו אפים ארצה עד סוף הפסוק. ת"ר קידה על אפים. כריעה על ברכים. והשתחויה זו פישוט ידים ורגלים d) כו' פישוטי מקראי:

א) אולי צ"ל כולהו איפשיטו